

PROJECTPLAN
VOORBEREIDING COLLECTIEF DUURZAAM INITIATIEF
ANAND JYOTI E.O.

"ANAND JYOTI biedt BUURTwarmte"

Amsterdam, 29 juli 2016

Aanvrager namens Stichting Triple I-S, Green Deal Partners en Stadsdeel ZO:

Stichting Dagbesteding Seniorenwoongroep Anand Jyoti

Het voorstel in het kort

Stel je eens voor: Hindoestaanse seniorenwoongemeenschap Anand Jyoti biedt BUURTwarmte, zowel voor haar eigen collectieve ruimte en voor een aantal bewoners van Anand Jyoti zelf, als voor de BUURT. Daartoe laten zij op het dak van het wooncomplex (na toestemming van de eigenaar) zonnecollectoren plaatsen (en mogelijk ook zonnepanelen of hybride panelen die zowel stroom als warmte kunnen opwekken, mits dat efficiënter en financieel slimmer is). Als er ruimte is voor meer dan voor eigen gebruik, dan kan Anand Jyoti ook aan de buurt gaan leveren, omdat de daken van omliggende huizen onvoldoende mogelijkheden bieden voor afdoende eigen opwek van warmte (de meeste omwonenden hebben hun dak al vol liggen met zonnepanelen), maar dat heeft vergunningtechnische consequenties. Ook kan onderzocht worden of lokale opslag, evt. onder het maaiveld van de openbare ruimte een efficiënte optie is. Het geldt dat de bewoners nodig hebben voor de investering kunnen zij lenen van het duurzaamheidsfonds van de gemeente, mits zij zich verenigen in een energie coöperatie. Dit BUURTwarmteproject biedt kansen voor (1) een nieuwe stap in SAMENredzaamheid zelf en voor (2) mee leren en nadoen, als samenleving als geheel.

Voorgeschiedenis

Anand Jyoti is een Hindoestaanse woongroep voor senioren. De 33 bewoners van 20 appartementen wonen zelfstandig en hebben ook een gezamenlijke ruimte en een gezamenlijke tuin. Meer en meer organiseren zij gezamenlijke activiteiten voor de bewoners en de omwonenden samen, om de SAMENredzaamheid te vergroten.

Stichting Triple I-S (roepnaam) heeft het pilotproject SAMENredzaam sinds 2014 onder haar hoede en vorm gegeven. Anand Jyoti is daarbij een belangrijk voorbeeld, een belangrijke proeftuin, om 'van binnen uit' de samenredzaamheid te vergroten (de een kan dit, de ander dat, samen kun je meer), en om samen met formele partners te kijken hoe zorg en welzijn anders en slimmer georganiseerd kunnen worden. Andre Bhola, de oprichter van Anand Jyoti, is in 2014 1 van de 1e 12 kwartiermakers geworden bij SAMENredzaam in 2014. Inmiddels (stand: juni 2016) zijn er 40-45 kwartiermakers in heel ZO. De Stichting die Anand Jyoti onlangs heeft opgericht voor haar activiteiten luidt voluit: "Stichting Dagbesteding Senioren Woongroep Anand Jyoti".

Stichting Triple I-S heeft sinds 2012 tevens een ander proefproject in Gaasperdam onder haar hoede: 'Besmettelijke BUURTKracht' als onderdeel van SLIMwonenGaasperdam, met meerdere partners, zoals gemeente, Stadsdeel, Alliander, Waternet, AEB, gericht op de vraag: "hoe kunnen bewoners elkaar en de burens van de burens van de burens positief besmetten in verduurzamen, van gedrag tot radiatorfolie en collectieve inkoop van zonnepanelen". Ook is in 2015 in Maldenhof onder koopwoningen samen met Alliander een pilot BUURTzoektWARMTE middels restwarmte van AMC onderzocht. Voor dat idee heeft Stichting Triple I-S ook de P-NUTS Award 2015 gewonnen. Dit warmteproject is uiteindelijk van de kant van de bewoners afgeblazen, vanwege vooralsnog onvoldoende draagvlak voor echte systeem innovatie bij de andere partners (tweerichtingsverkeer van warmte, resp. mogelijkheid van keuze in verschuiving vaste en variabele kosten).

Sinds 2016 zijn SAMENredzaam en Besmettelijke BUURTKracht samengegaan. Zo komen de 3 Ps van verduurzaming bij elkaar: (1) goed voor het milieu, (2) goed voor elkaar en (3) goed voor de portemonnee.

Tot mei 2016 was de focus van SAMENredzaam binnen Anand Jyoti gericht op zorg en welzijn issues (hoe kunnen we in gelijkwaardigheid en wederkerigheid 'van binnen uit' veel voor elkaar betekenen; hoe kunnen we onze benodigde hulp bij huishouden slimmer collectief organiseren, hoe kunnen we de vraag om opvang voor enkele van onze bewoners die dementerend zijn zo inrichten dat we dat 'intern' organiseren EN ons tegelijkertijd openstellen voor mensen met vergelijkbare kwetsbaarheid uit de buurt). Daarbij heeft Anand Jyoti zich steeds opgesteld als een partner die zowel zorg nodig heeft als een aanbod genereert, zoals o.a. dagbesteding aan mensen met (beginnende) dementie. Geven en ontvangen in een gezonde, duurzame

balans dus.

De uitdaging is nu om te kijken of zo'n gezonde en duurzame balans van geven en ontvangen ook kan voor verduurzamingsthema's, zoals gasloos koken en samen warmte opwekken. Zo heeft op 2 juni jl. bijvoorbeeld bij Anand Jyoti met bewoners en andere kwartiermakers en omwonenden, met medewerking van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, de Green Deal Partners en Stichting Triple I-S een inductiekooksessie plaats gevonden, om samen te onderzoeken of de voordelen van inductiekoken voor het milieu ook samengaan met tenminste eenzelfde kookplezier en kookresultaat, zonder dat het tot hogere kosten van de energierekening leidt. Op deze bijeenkomst is het idee van "Anand Jyoti biedt BUURTwarmte" omarmd door de bewoners die aanwezig waren (n= 15), alsook door omwonenden (n=10).

Uitwerking: haalbaarheidsstudie

De stap naar "Anand Jyoti biedt BUURTwarmte" is een hele grote, uitdagende en innovatieve. Die dient dan ook zorgvuldig nader onderzocht te worden op verschillende haalbaarheidsaspecten:

- draagvlak onder de bewoners
- draagvlak bij de eigenaar van het gebouw, woningbouwcorporatie Stadgenoot
- technische aspecten (technische oplossingen (2-3) en bouwkundige randvoorwaarden)
- financiële aspecten (kosten en opbrengsten in verhouding tot de oude situatie obv totale kosten-opbrengsten voor 10 jaar; financieringsmogelijkheden middels duurzaamheidsfonds)
- milieuaspecten (per euro maximale milieuwinst)
- organisatorische aspecten (oprichten van een energie coöperatie; contract tussen coöp. en corporatie, exploitatiemodellen (2-3))
- inventarisatie vergunningtechnische aspecten (evt. omgevingsvergunning, leveranciersvergunning, wenstracé procedure).

Rolverdeling

- Stichting Dagbesteding seniorenwoongroep Anand Jyoti is aanvrager voor de subsidie, en treedt tevens op als 'klant' voor de uitkomsten van de haalbaarheidsstudie, als collectief van bewoners, nu met een nieuw inspirerend voorbeeld van SLIM 'van binnen uit' in hun eigen warmtebehoefte voorzien EN warmte bieden, vergelijkbaar met hoe zij dat al gedaan hebben met bundelen van zorgvragen EN zelf zorg aanbieden.
- Stichting Triple I-S, als mede-drager van SLIMwonen / besmettelijke BUURTKracht 2.0 en van (coöp.) SAMENredzaam, nu specifiek in de rol van initiator/ initiatiefvoorbereider, haalbaarheidsonderzoeker en kennisdeler middels o.a. de SLIMME markt II.
- GreenDeal partners, voor SLIMME technische en financieringsconstructies verzameld uit voorbeelden elders in het land, dan wel zelf ontwikkeld.
- Gebiedsteam/Stadsdeel ZO, als mededragers/financier van Besmettelijke BUURTKracht en SAMENredzaam; nu specifiek als facilitator i.v.m. vergunningsissues/ MEEBEWEGER / creatieve 'tackelaar' van juridische blokkades.

Wat maakt het project innovatief?

1. Er is de laatste jaren al veel gedaan aan 'collectief energie opwekken en stroom delen' middels een gezamenlijk dak (o.a. postcoderoosregeling en Herman de Stroomverdelers), mede dankzij pilotprojecten zoals Wij krijgen Kippen, gefaciliteerd door de nationale overheid. Stichting Triple I-S was partner in dit project. Maar met collectieve warmte is daar nog niet veel in uitgetoet in bestaande woonwijken, voor zover het niet om het bestaande restwarmtenet gaat. En BUURTzoektWARMTE in Maldenhof is geplott in 2015. Is het SLIM om **andersoortige warmte**, 'offgrid', ook 'samen' te doen, of kan ieder het - net als bij PV - beter 'gewoon' op eigen dak doen?

Vaak ligt het dak al vol met PV of hebben bewoners geen eigen dak. In Maldenhof en Mijehof zijn in de tachtiger jaren ooit per huis zonnecollectoren geplaatst door de verhuurder maar die zijn na 10-15 jaar verwijderd, omdat de onderhoudskosten te hoog bleken.

2. Technologische innovaties zoals bijvoorbeeld een **opslagvat** in de nabijgelegen groene ruimte (halve meter onder de grond a la het scholenproject in Volendam; zie <http://warmtekoedeopslag.info/multicollector/>, resp. <http://www.debroeckgouw.nl/nieuws/duurzaamheidsysteem-basisschool-de-blokwhere/>) behoren tot de mogelijkheden om te onderzoeken, om zo het energetisch rendement groter te maken.
3. Het gaat hier ook om het vormgeven van **nieuwe business modellen**, waarin van een gezonde balans in ecologisch, economisch en sociaal verduurzamen sprake is: meervoudig, gedeeld en samen! In het verdienmodel willen we nadrukkelijk ook een stukje maatschappelijke/financiële winst inbouwen voor Anand Jyoti, zodat het als organisatie zelfdragender kan worden.
4. Meervoudige organisatorische (systeem-)innovaties zijn dan wel nodig: de warmte moet getransporteerd door de openbare ruimte naar de omliggende huizen (incl. voetpad, fietspad) -> vergunningen moeten worden verleend. Daarnaast moet Stadgenoot toestemming geven. Tenslotte moet i.v.m. de postcoderoosregeling een energiecoöperatie voor worden opgericht, naast de BUURT coöperatie SAMENredzaam i.o. Maar bij succes kan dit concept ook elders in de wijk worden toegepast, aangezien er in de buurt nog veel meer grote andere daken en woongroepen beschikbaar zijn. En dan staat die energie coöperatie SAMENnergieredzaam er tenminste als lichtend voorbeeld!

Tijdpad

1. Draagvlak onder de bewoners creëren; eerste peilingen zijn gehouden in mei en juni jl; uitslag voorlopig positief; twee vervolgbijeenkomsten in september 2016, om te onderzoeken wie (niet) mee wil doen en onder welke voorwaarden.
2. Draagvlak bij de eigenaar van het gebouw, woningbouwcorporatie Stadgenoot, creëren; september 2016.
3. Technische aspecten uitwerken (technische oplossingen (2-3) en bouwkundige randvoorwaarden) oktober 2016.
4. Financiële aspecten uitwerken (kosten en opbrengsten in verhouding tot de oude situatie o.b.v. totale kosten-opbrengsten voor 10 jaar; financieringsmogelijkheden middels duurzaamheidsfonds); oktober 2016.
5. Milieu aspecten uitwerken (per euro maximale milieuwinst); oktober 2016.
6. Organisatorische aspecten uitwerken (oprichten van een energie coöperatie; contract tussen coöp. en corporatie, exploitatiemodellen (2-3)); november 2016.
7. Inventarisatie vergunningtechnische aspecten (evt omgevingsvergunning, leveranciersvergunning, wenstracé procedure) oktober 2016.
8. Kennis delen (in september 2016 tijdens de SLIMME markt 'warming up', resp. in december 2016 middels 'follow-up' bijeenkomst. Beide voor zowel bewoners van Gaasperdam als andere relevante actoren).
9. Aanvraag bij het duurzaamheidsfonds (november/december 2016)